

\$mittsant

INFORMATION FRÅN SMITTSKYDD I NORRBOTTEN

SMITTSKYDD, REGION NORRBOTTEN, 971 80 LULEÅ, TELEFON 0920-28 36 16

Nr 3 – 2017

Innehåll

Influensakampanjen - bakgrund	1
Influensasäsongen 2016/2017 statistik	2
Vaccin av personal	3
Vaccin av patienter	4
Övrigt	5

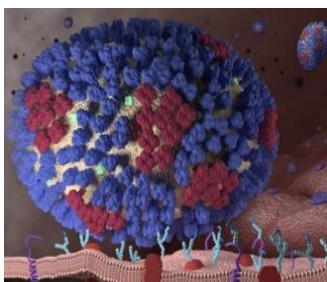
Influensakampanjen 2016-17. Bakgrund

Influensa orsakar årliga epidemier under vintersäsongen med sjukdomsfall i alla åldrar. Barn och ungdomar insjuknar oftare, men det är främst äldre, gravida och personer med vissa underliggande sjukdomar som har störst risk att drabbas av allvarlig och livshotande sjukdom. Under en normal säsongsinfluensasäsong räknar man i västvärlden med att överdödligheten hos befolkningen ligger mellan 40-45 personer per 250 000 invånare.

Influensavaccination är den mest effektiva åtgärden för att förebygga säsongsinfluensa och dess allvarliga följder. Vaccinationseffekten varierar mellan olika säsonger men hos friska vuxna är skyddseffekten mot laboratoriebekräftad influensa i genomsnitt cirka 60 %. Vaccinet har lite sämre effekt hos personer som är 65 år och äldre men studier visar att vaccination ändå ger skydd mot mer allvarlig sjukdom och död. Det vaccin som används är säkert och har få biverkningar och har använts i flera miljarder doser allt sedan 1940-talet. Det vaccin som användes inför svininfluensa-pandemin 2009 (Pandemrix®) som var mycket effektivt men visade sig ha svåra, om än sällsynta, biverkningar har ingen likhet med det vaccin som används vid säsongsinfluensavaccination.

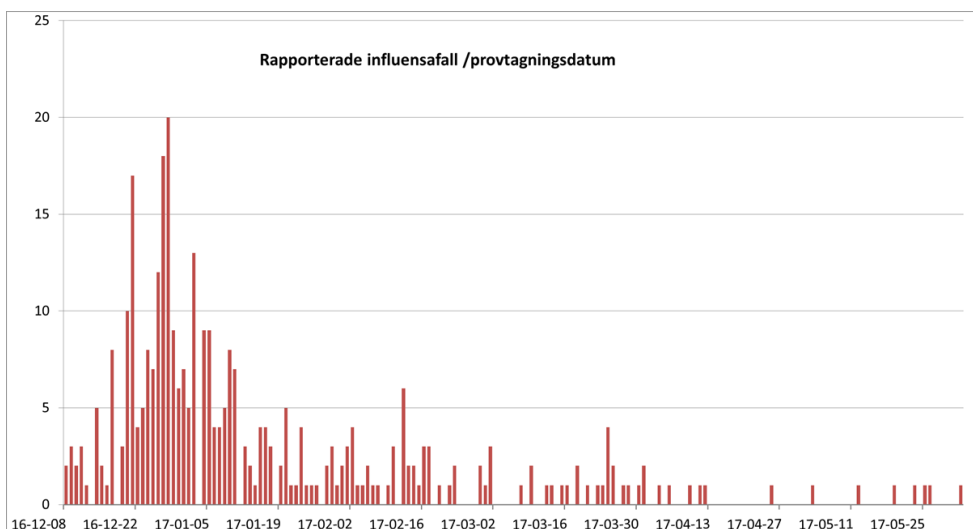
I en studie gjord i Stockholm säsongen 1998-99 jämförde man 259 627 personer 65 år och äldre där 100 242 vaccinerats och 159 385 inte vaccinerats mot influensa- och pneumokockinfektion. I gruppen vaccinerade kunde man konstatera 46 % mindre behov av sjukhusvård, 36 % reduktion av antalet fall av lunginflammation, 52 % färre fall av blodförgiftning och 57 % reduktion av dödligheten.

Sjukvårdens kostnader för handläggning av influensafall och framför allt de patienter som drabbas av komplikationer uppgår varje år till mångmiljonbelopp vilket gör att en effektiv vaccinationskampanj är en mycket kostnadseffektiv åtgärd. En dos influensavaccin kostar cirka 25 kronor! Vi noterar till exempel att kostnaden för de tre fall som under säsongen 15/16 behandlades i ECMO skulle täcka kostnaden för hela vaccinationskampanjen i Norrbotten.

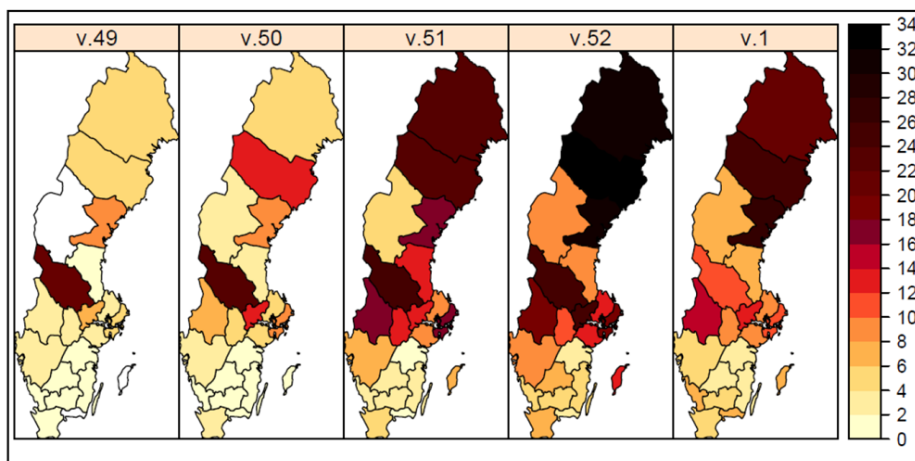
Influensavirus

Säsongen 2016-17 drabbades Region Norrbotten hårt av influensan. Toppen kom dessutom under jul- och nyårshelgerna som även utan epidemier är en period med hög belastning på sjukvården. Sammanlagt trefaldigades antalet influensafall jämfört med till exempel säsongen 2015-16.

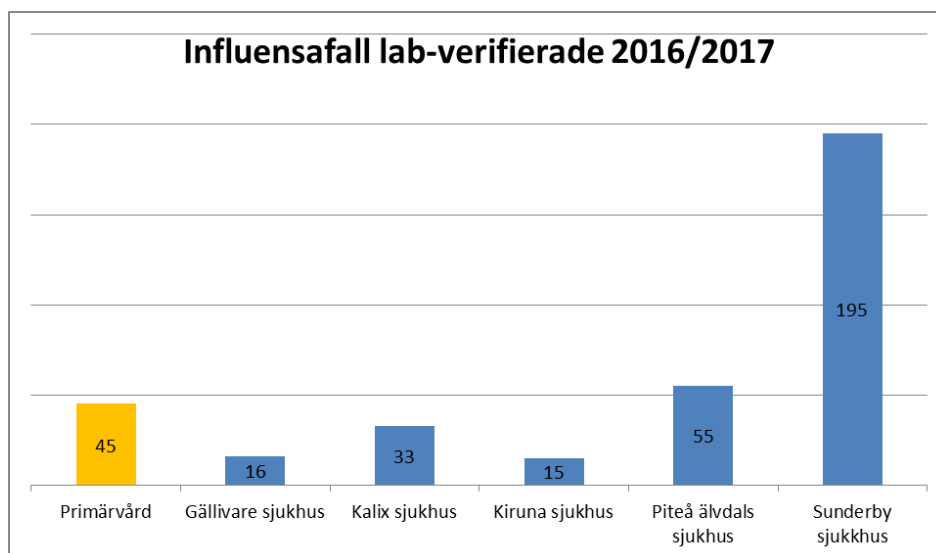

Även statistiken från Folkhälsomyndigheten belyser hur hårt drabbat länet var under mellandagarna:

Antal laboratorieverifierade influensafall (alla typer) per län och 100 000 invånare.

Antalet patienter i behov av slutenvårdsinsatser nästan fyrdubblades jämfört med säsongen 2015/16:

Situationen blev ansträngd för både patienter och vårdpersonal och det vill vi inte uppleva igen?

Smittskyddsenheten fick under våren 2017 uppdraget att skissa på en strategi för att kunna förebygga eller åtminstone mildra influensans härjningar i framtiden. Vi har därför i en sammankallad arbetsgrupp jobbat fram några förslag med syfte att öka vaccinationstäckningen både hos patienter och hos vårdpersonal. Här följer en sammanställning över några av dessa förslag samt en beskrivning över delar av uppbygget av årets kampanj.

Vaccination av personal

Bakgrund

Under fjolårets säsong kunde vi notera att patienter på våra vårdinrättningar med all sannolikhet smittades med influensa av infekterad vårdpersonal. Risken för sådant måste givetvis minimeras. Smittrisk är även en viktig arbetsmiljöfråga för vårdpersonalen. Få yrkesgrupper blir väl så exponerade för denna infektion som vi i vården. Och givetvis blir vi också sjuka. Och kan smitta vidare till våra anhöriga. Och sjukskrivna blir vi också... Mitt under epidemin!

Så. Såklart bör vi som jobbar inom vården vaccinera oss mot influensa...

- Av omtanke om våra patienter
- Av omtanke om oss själva och våra anhöriga
- Av omtanke om våra kollegor. Vi behövs på jobbet när epidemin kommer!

Vi har tidigare varit dåliga på att vaccinera vårdpersonal. På andra håll i världen är man mycket mer aktiv och det är en helt naturlig åtgärd för dem. Exempelvis finska Rovaniemi har 90 % vaccinationstäckning.

Hur?

På nästan alla våra enheter i sjukvården har vi personal som både kan ordinera och vaccinera. Ordinerar influensavaccin får alla läkare samt distriktssjuksköterskor som genomgått distrssk-VUB. Dessutom kan andra sjuksköterskor erhålla den möjligheten enligt [generellt direktiv](#) utfärdat av den medicinskt ansvarige läkaren. Förutsatt att man genomgått den utbildning som nu under hösten arrangerats av oss på smittskyddet, vårdhygien, infektion och mikrobiologen.

Därför rekommenderar Region Norrbotten nu att...

- Personal vaccineras (gratis) av kollegor på den egna hälsocentralen, mottagningen eller vårdavdelningen.
- Varje enhet beställer själv hem vaccin för administration till den egna personalen (och till sina patienter).
- Varje enhet tar själv kostnaden för inköp av vaccinet (för att minska byråkratin - man får fyra doser för en hundring!) enligt regionledningens beslut.
- [Ordinationsunderlaget](#) som tagits fram fylls i av den som ska vaccineras. Ordinationsunderlaget samlas ihop av enhetscheferna och sammanställs så att det går att bedöma hur stor vaccinationstäckning varje enhet lyckats uppnå.
- Vaccination av personal registreras sen in i SveVac. En utbildning om SveVac-registrering har genomförts samt finns även att studera i vårt utbildningsunderlag på Insidan och NLL+ - se nedan.
- Medarbetare i yrkesgrupper som arbetar patientnära, men inte tillhör en vårdverksamhet, bör också vaccineras. Vi hade föreslagit en lösning med så kallade "vaccinationskiosker" på sjukhusen, men detta har inte kunnat förverkligas till denna säsong. I stället erbjuds dessa medarbetare att kontakta sin hälsocentral. Samtidigt kan man också föreslå en pragmatisk inställning på sjukhusen till att vaccinera kollegor som inte har kliniktilhörighet. Vi kan hjälpas åt! Under motot "Vaccinera alla med SITHS-kort!"

Vaccination av patienter

Bakgrund

Norrbottnen har genom åren varit jämförelsevis dåliga på att vaccinera riskpatienter mot influensa. Under fjolårets säsong vaccinerades enbart 41 % av patienterna 65 år och äldre. Få sjukvårdsinsatser är mer hälsoekonomiskt gynnsamma än att vaccinera mot influensa...

Vi måste bli bättre på att nå och motivera våra patienter, framför allt de som tillhör riskgrupperna, och i våra kontakter med norrbottningarna belysa fördelarna med att låta sig vaccineras.

Hur?

Här måste vi alla i sjukvården hjälpas åt. Det duger inte om vi överlåter insatserna till "någon annan"!

Därför föreslås att...

- Patienter som tillhör riskgrupperna informeras, motiveras och ordineras influensavaccin. Denna insats bör ske året runt.
- Vaccinationskort delas ut, gärna tillsammans med det informationsunderlag som kommer att finnas tillgängligt inom kort.
- Uppdrag från divisionsledningarna har lämnats till de olika enheterna att arbeta för ökad och förenklad tillgänglighet till vaccination. Och att lätt tillgänglig information om öppettider meddelas allmänheten.
- Sjukvården i stort planerar återbesök och kontroller (för andra tillstånd) under vaccinationskampanjen och erbjuder vaccination i samband med besöket.
- Patienter kan planeras och kallas till influensavaccination (inför nästa säsong).
- I både öppen- och slutenvård vaccineras "när tillfälle ges" i samband med annat mottagningsbesök. På sjukhusen kan vaccination till och med övervägas i samband med att patient är inlagd på vårdavdelning.
- Vi har också övervägt SMS-påminnelse. Men ska vi göra det måste vi ha patientens tillåtelse. Vi har möjlighet att fråga patienterna om lov för detta under årets kampanj.

Nationell startdag för influensavaccinationskampanjen blir tisdagen den 7:e november.

Följande patientgrupper rekommenderas och erbjuds gratis vaccination i regionen:

- personer 65 år och äldre
- gravida efter graviditetsvecka 16 (se länkar nedan)
- vuxna och barn från 6 månader med följande sjukdomar eller tillstånd:
  - kronisk hjärtsjukdom
  - kronisk lungsjukdom, såsom KOL och astma
  - andra tillstånd som leder till nedsatt lungfunktion eller försämrad hostkraft och sekretstagnation (till exempel fetma, neuromuskulära sjukdomar eller flerfunktionshinder).
  - kronisk lever- eller njursvikt
  - diabetes mellitus
  - tillstånd som innebär nedsatt immunförsvar på grund av sjukdom eller behandling

Övrigt

Smittskyddsenheten har i en tillfälligt sammansatt influensaarbetsgrupp samverkat med deltagare från primärvården, infektion, det mikrobiologiska laboratoriet, vårdhygien och verksamhetsstöd från regionhuset för att ta fram ett förslag till strategi för förbättrad influensavaccinationstäckning i regionen.

Vi har...

- Tagit fram ett strategidokument med förslag till flera olika insatser som presenterats för divisionsledningarna.
- Genomför 36 utbildningstillfällen fördelade över länets samtliga sjukhus. Videokonferensmöjlighet har erbjudits. Mellan 350-400 vårdpersonal från primär- och slutenvård men även från kommunal sjukvård har genomfört utbildningen. Utbildningsmaterialet finns publicerat på Insidan och på NLL + - se länkar nedan.
- Tillsammans med e-Lärandefunktionen tagit fram en web-utbildning.
- Tillsammans med kommunikationsavdelningen samt LMK uppdaterat aktuella hemsidor.
- Tillsammans med kommunikationsavdelningen tagit fram vaccinationskort och informationsblad.

De utbildningar som genomförts behandlade inte enbart vaccinationskampanjen utan även rekommendationer vid handläggning av patient med influensa. Följande delar finns att tillgå:

- Bakgrund till kampanjen
- Hur vaccin ordinerar och administreras
- Hur givet vaccin registreras internt, i SveVac och i VAS
- Hur influensa diagnosticeras
- Antiviral behandling
- Vårdhygieniska riktlinjer

Mer information om detta samt mycket mer därtill finns alltså att hitta på Insidan och på NLL +. Se länkar nedan!

Lycka till med årets influensavaccinationsinsats!

Ni i vården och framför allt – era patienter – kommer att ha stor nytta av att ni lyckas väl!

Länkar:

- Internt Region Norrbotten
>>[Säsongsinfluensa](#)
- Externt NLL+
>>[Säsongsinfluensa](#)

>>[Vaccinportalen](#)

Anders Nystedt
Smittskyddsläkare
anders.nystedt@norrboten.se
0920-28 22 45

Jonas Hansson
Stf. smittskyddsläkare
jonas.hansson@norrboten.se
0920-28 36 19

Ann-Louise Svedberg-Lindqvist
Smittskyddssköterska
ann-louise.svedberg-lindqvist@norrboten.se
0920-28 36 09

Ann-Marie Cylvén
Smittskyddssköterska
ann-marie.cyven@norrboten.se
0920-28 32 93

Inga-Lill Josefsson
Smittskyddssekreterare
inga-lill.josefsson@norrboten.se
0920-28 36 16